EURÓPSKA KOMISIA
Generálne riaditeľstvo pre dane a colnú úniu, právne predpisy, colné sadzby
Colné predpisy

Brusel, marec 2020
TAXUD.A.2./

Vec: Príručka týkajúca sa colných otázok súvisiacich s núdzovou situáciou COVID-19

V dôsledku krízy spôsobenej pandémiou COVID-19 vystali otázky pri uplatňovaní colných predpisov týkajúcich sa rozhodovacieho procesu v colnej oblasti, colných režimov a colných formalít. Pre dole uvedené konkrétne prípady sa určilo niekoľko existujúcich ustanovení, ktoré za týchto výnimočných okolností poskytujú platné riešenia.

Účelom tohto dokumentu je poskytnúť dotknutým zainteresovaným stranám usmernenie týkajúce sa praktických riešení, ktoré poskytuje súčasný právny rámec, s cieľom zabezpečiť jednotné uplatňovanie CKÚ aj v čase krízy. Keďže situácia sa môže rýchlo meniť a zahŕňať ďalšie usmernenia týkajúce sa ďalších otázok, toto oznámenie je treba brať do úvahy ako vyvíjajúci sa dokument, ktorý sa podľa potreby bude aktualizovať.

1. E-commerce – posilnenie postavenia colných zástupcov

Prevádzkovatelia poštových služieb v celej Európe sa v dôsledku dočasnej nedostupnosti zamestnancov snažia zvládnuť poskytovanie veľkých objemov balíkov elektronického obchodu a plniť si povinnosti vyplývajúce z univerzálnej poštovej služby. Rovnakej situácii čelia expresný prepravcovia a colní zástupcovia konajúci v mene spotrebiteľov, pre prepustenie zásielok s nízkou hodnotou do voľného obehu (hodnota nižšia ako 150 EUR).

Získanie splnomocnenia od príjemcov, môže byť znemožnená dôsledkami pandémie COVID-19, a môže predstavovať značnú dodatočnú administratívnu záťaž pre všetky tieto kategórie hospodárskych subjektov.

Článok 19 ods. 2, pododsek 2, CKÚ umožňuje colným orgánom upustiť od požiadavky preukázať, že osoba zastúpená (t. j. príjemca) poskytla splnomocnenie.

Vzhľadom na osobitné okolnosti súvisiace s krízou COVID – 19, colné orgány môžu počas obdobia krízy uplatňovať toto ustanovenie bez toho, aby museli požadovať dôkaz o splnomocnení od poštových prevádzkovateľov, expresných prepravcov alebo colných zástupcov na činnosti colného konania, ktoré vykonávajú v mene príjemcu.

2. Colné rozhodnutia

a) Nové žiadosti o colné rozhodnutia – len základné

V súčasnej núdzovej situácii by hospodárske subjekty mohli žiadať o určité naliehavé colné rozhodnutia na zabezpečenie fungovania dodávateľského reťazca a voľného toku dôležitých tovarov potrebných v členských štátoch.

Článok 22 ods. 2 CKÚ a článok 11 DN CKÚ ukladá colným orgánom povinnosť prijať žiadosti o rozhodnutie, ktoré spĺňajú všetky požiadavky. Z toho dôvodu nie sú colné orgány oprávnené zamietnuť žiadosti o colné rozhodnutia, ktoré spĺňajú zákonné požiadavky.

V súčasnej situácii sa však hospodárske subjekty dôrazne vyzývajú, aby žiadali len o základné colné rozhodnutia, aby sa colné orgány mohli zamerať na výkon najnaliehavejších požiadaviek.

b) Predĺženie lehoty na vydanie rozhodnutí už podaných žiadostí

V poslednom pododseku článku 22 ods. 3 CKÚ sa stanovuje výnimka zo všeobecnej lehoty 120 dní stanovenej v tom istom ustanovení na vydávanie colných rozhodnutí a/alebo udeľovanie povolení.

Toto ustanovenie umožňuje predĺženie lehoty na vydanie rozhodnutia na žiadosť žiadateľa, ak žiadateľ potrebuje dodatočný čas na zabezpečenie splnenia príslušných podmienok a kritérií. Mohlo by to nastať napríklad v prípadoch, keď žiadatelia nemôžu povoliť colným orgánom vstup a kontrolu svojich priestorov z dôvodu obmedzenia pohybu a karanténnych opatrení. V takýchto prípadoch by mohli požiadať colné orgány o odloženie takejto návštevy z dôvodu obmedzení uplatňovaných vo viacerých členských štátoch. Takéto žiadosti by predstavovali žiadosti hospodárskych subjektov o predlženie na vykonanie úprav s cieľom zabezpečiť splnenie podmienok a kritérií.

3. Colný dlh a záruky

a) *Možnosť zohľadniť vážne ťažkosti hospodárskych subjektov*

Pokiaľ ide o prípadné platobné nástroje, zatiaľ čo plošná výnimka nie je možná, viaceré ustanovenia súčasných právnych predpisov umožňujú colným orgánom v jednotlivých prípadoch zohľadniť vážne hospodárske alebo sociálne ťažkosti dlžníka na základe žiadosti prevádzkovateľa a s výhradou celkového dodržiavania podmienok stanovených v týchto ustanoveniach. Je na prevádzkovateľovi, aby zdokumentoval pravdepodobnosť hospodárskych a sociálnych problémov:

- článok 45 ods. 2 a 3 CKÚ colným orgánom umožňuje pozastaviť výkon colného rozhodnutia aj bez záruky, ak sa na základe doloženého posúdenia preukáže, že takáto záruka by spôsobila dlžníkovi hospodárske a sociálne ťažkosti;
- článok 112 ods. 1 a 3 CKÚ stanovuje, že colné orgány môžu upustiť od požadovania záruky alebo účtovania úverového úroku, ak sa na základe doloženého posúdenia preukáže, že by to spôsobilo vážne hospodárske alebo sociálne ťažkosti;
- článok 114 ods. 3 CKÚ umožňuje colným orgánom, aby sa zdržali účtovania úroku z omeškania, ak sa na základe doloženého posúdenia preukáže, že by to

spôsobilo vážne hospodárske alebo sociálne ťažkosti;

- článok 89 ods. 3 DN k CKÚ ustanovuje, že colné orgány musia za určitých podmienok pozastaviť lehotu na zaplatenie colného dlhu, v súvislosti s ktorým existuje žiadosť o odpustenie. Ak tovar, na ktorý sa vzťahuje takáto žiadosť, už nie je pod colným dohľadom, colné orgány nepožadujú záruku, ak sa preukáže, že poskytnutie takejto záruky by spôsobilo dlžníkovi hospodárske a sociálne ťažkosti;
- článok 91 ods. 2 písm. b) DN k CKÚ stanovuje pozastavenie lehoty na zaplatenie colného dlhu, ktorý vznikol nedodržaním podmienky, a to aj bez záruky, ak sa preukáže, že poskytnutie takejto záruky by spôsobilo dlžníkovi hospodárske a sociálne ťažkosti.

b) *Prekročenie limitov záruky*

Prekročenie limitov záruky nie je z právneho hľadiska možné mimo rozsahu pôsobnosti súčasných právnych ustanovení o znížení sumy záruky alebo upustení od záruky [odseky (2) a (3) článku 95 kódexu].

Komisia však v súčasnosti prijíma opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa dočasné použitie predmetov pre obete katastrofy v pandemickej kríze COVID-19 oslobodilo od cla a DPH, čo by de facto upustilo od požiadavky na záruku na tento konkrétny tovar.

4. Vstup tovaru

4.1 Lekárske, chirurgické a laboratórne zariadenia na núdzové ošetrenie

a) Predbežné colné vyhlásenie o vstupe

Lekárske, chirurgické a laboratórne zariadenia nie sú oslobodené od povinnosti podať predbežné colné vyhlásenie o vstupe (ENS) aj v núdzových prípadoch. Článok 127 ods. 7 CKÚ však stanovuje možnosť využívať na tento účel obchodné, prístavné alebo prepravné doklady pod podmienkou, že tieto ďalšie dokumenty obsahujú potrebné údaje o predbežnom colnom vyhlásení o vstupe a sú k dispozícii pred konkrétnou lehotou pred príchodom tovaru do EÚ.

b) Predloženie tovaru colným orgánom

Tovar, ktorý nie je tovarom Únie a vstupuje na colné územie EÚ, musí byť predložený colným orgánom. Hoci v zásade neexistuje možnosť oslobodiť od tejto povinnosti lekárske, chirurgické a laboratórne vybavenie, predloženie sa môže považovať za splnené prostredníctvom ústneho vyhlásenia takéhoto tovaru do colného režimu dočasné použitie [pozri bod 7 písm. a) dole].

c) Dovoz ľudských orgánov a kostnej drene určených pre transplantáciu v EÚ

S cieľom zabezpečiť ich včasné dodanie a použitie by mali byť colné formality na dovoz orgánov a iného ľudského alebo živočíšneho tkaniva počas súčasných núdzových časov čo najkratšie, aby sa neoneskorilo ich prepustenie do voľného obehu. Uľahčenie v tomto smere ponúka pozmeňujúci a doplňujúci návrh k článku 138 písm. h) DN k CKÚ, ktorý sa má prijať ako súčasť balíka pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov k DN. Týmto ustanovením sa umožňuje, aby orgány a iné ľudské alebo živočíšne tkanivá alebo ľudská krv, ak nie sú deklarované inými prostriedkami, boli považované za prepustené do voľného obehu ktorýmkoľvek z aktov ustanovených v

zmenenom článku 141 ods. 1 DN k CKÚ (vyhlásenie akýmkoľvek iným aktom). Táto možnosť by sa mala vzťahovať aj na dovoz kostnej drene, ktorú možno považovať za ľudský orgán alebo tkanivo na transplantáciu.

S cieľom uľahčiť dovoz kostnej drene v súčasnej krízovej situácii Komisia pristúpi k zmene článku 138 písm. h) so spätnou účinnosťou od 15.[1] marca 2020. To umožní dovozcom, aby toto riešenie už využili s cieľom uľahčiť prepustenie tohto tovaru v súčasnej krízovej situácii. Príslušné vnútroštátne orgány sú však aj naďalej zodpovedné za zabezpečenie súladu s príslušnými vnútroštátnymi pravidlami, pravidlami EÚ alebo medzinárodnými pravidlami, ktorými sa riadi preprava a obchod s takýmto tovarom.

4.2 Iné kategórie tovaru

a) Predloženie tovaru colným orgánom

Hospodárske subjekty sa vyzývajú, aby v čo najväčšej možnej miere využívali tranzitný režim Únie alebo spoločný tranzitný režim, TIR alebo vopred predložili colné vyhlásenia s cieľom urýchliť prekračovanie hraníc a optimalizovať colné kontroly na vonkajších hraniciach EÚ.

b) T2L

Hospodárske subjekty sa vyzývajú, prepravovať tovar tak, že bude môcť využívať predpoklad statusu Únie v súlade s článkom 119 ods. 2 CKÚ-DN.

Colné orgány môžu na vnútroštátnej úrovni nájsť spôsoby, ako dočasne prijať kópie T2L namiesto originálov, pokiaľ prevážia okolnosti, ktoré znemožňujú včasnú prezentáciu originálov. Mali by sa však uplatňovať kontroly po prepustení alebo iné opatrenia.

5. Colné režimy

a) Tovar v dočasnom uskladnení dlhšom ako 90 dní

Keďže maximálnu lehotu 90 dní na dočasné uskladnenie nemožno predĺžiť bez zmeny CKÚ, colný dlh vznikne v prípade tovaru, ktorý nie je v rámci tohto obdobia prepustený do colného režimu (alebo opätovne vyvezený). Ak tovar nie je prepustený do colného režimu alebo spätne vyvezený z dôvodu okolností súvisiacich s rozšírením choroby COVID-19, hospodársky subjekt sa môže odvolať na vyššiu moc. Colné orgány posúdia každú situáciu na individuálnom základe a, ak to podmienky odôvodňujú, uplatnia spravodlivosť v súlade s článkom 120 CKÚ alebo napravia situáciu tovaru v súlade s článkom 124 ods. 1 písm. h) CKÚ. Nemalo by to však viesť k situácii, keď sa dlžné clá vôbec nezaplatia za tovar, ktorý zostal vo voľnom obehu.

b) Možnosť použiť zjednodušené colné vyhlásenia bez predchádzajúceho povolenia

Takáto možnosť sa predpokladá v CKÚ pod podmienkou, že zjednodušené colné vyhlásenie má nepravidelnú alebo príležitostnú povahu. Neexistencia vymedzenia

[1] Zvyšok opatrení zahrnutých do zmeny DN k CKÚ nadobudne účinnosť po nadobudnutí účinnosti zmeny, t. j. 20 dní po uverejnení právneho textu v úradnom vestníku. K uverejneniu dôjde po období, počas ktorého Európsky parlament a Rada budú musieť preskúmať znenie, ktoré Komisia prijala. Táto lehota je vo všeobecnosti dva mesiace, ale môže byť predĺžená.

pojmu „pravidelné používanie“ umožňuje určitú flexibilitu.

c) Lehota na podanie dodatočného colného vyhlásenia

Lehoty na podanie dodatočného colného vyhlásenia ustanovené v článku 146 DA sa určujú podľa dátumu zápisu do účtovnej evidencie, ktorý sa neuplatňuje v prípadoch nepredvídateľných okolností alebo v prípadoch vyššej moci.

Ak teda hospodársky subjekt nemôže dodržať lehotu na predloženie dodatočného colného vyhlásenia z dôvodov súvisiacich s pandémiou COVID - 19, mal by čo najskôr informovať colný úrad dohľadu. Žiadosť o predĺženie lehoty sa predkladá colným orgánom a je odôvodnená riadne preukázanými nepredvídateľnými okolnosťami.

d) Predloženie tovaru na schválených miestach

Predloženie tovaru colným orgánom by sa môže uskutočniť na „mieste schválenom colnými orgánmi“ uvedenom v článku 139 ods. 1 CKÚ. Toto uľahčenie umožňuje obchodníkom predložiť tovar, napr. kritický tovar, priamo vo svojich priestoroch.

e) Dlhšia lehota na zmenu vyhlásení

V súlade s článkom 173 ods. 3 CKÚ môže deklarant po prepustení tovaru požiadať o zmenu colného vyhlásenia do troch rokov odo dňa jeho prijatia, aby sa splnili povinnosti týkajúce sa prepustenia tovaru do príslušného colného režimu. V prípade vyhlásení predložených počas krízy súvisiacej COVID-19 by táto lehota mala hospodárskym subjektom postačovať na to, aby mohli požiadať o zmenu.

6. Tranzit

a) Lehoty na predloženie tovaru colnému úradu určenia (článok 297 a 306 (3) VN)

Hospodárske subjekty môžu očakávať, že colný úrad odoslania zohľadní pri stanovení lehoty, v rámci ktorej sa má tovar predložiť na colnom úrade určenia, možný dlhší čas prepravy z dôvodu opatrení proti COVID 19.

Keď sa tovar predloží colnému úradu určenia po uplynutí lehoty, colný orgán môže predpokladať, že meškanie nebolo zavinené dopravcom.

b) Lehoty na výsledky kontrol

Lehota na zaslanie výsledkov kontroly sa môže predĺžiť na šesť dní v súlade s článkom 309 ods. 1 CKÚ-VN.

c) TIR

Dopravcovia by mohli požiadať colné orgány, aby povolili použitie režimu TIR len v papierovej forme, ak je to za súčasných okolností potrebné v kontexte pravidiel o kontinuite činnosti.

d) Nákladný list CIM ako colné tranzitné vyhlásenie pre železničnú dopravu (článok 24, 30,33 a nasl. TDA)

Niektoré colné správy (NL, AT, CH[2]) dočasne súhlasili s akceptovaním naskenovaných kópií papierového (-ych) dokumentu (-ov) v súvislosti s týmto

[2]Zoznam sa má doplniť do 31. 3. 2020

postupom, s výhradou vhodného overenia ex post a s výhradou informovania zúčastnených aktérov.

7) Osobitné režimy

a) Použitie colného režimu dočasné použitie

Súčasná výnimočná situácia by sa mala považovať za „katastrofu“ v zmysle článku 221 DN k CKÚ. Preto by mal byť všetok tovar, ktorý bol prepravený na colné územie Únie s cieľom čeliť účinkom tejto „katastrofy“, t. j. COVID-19, ako sú napríklad sanitky alebo niektoré podporné zdravotnícke pomôcky, oprávnený na to, aby bol navrhnutý do colného režimu dočasné použitie s úplným oslobodením od dovozného cla. Článok 139 DN k CKÚ povoľuje, aby bol tento tovar deklarovaný akýmkoľvek iným spôsobom, napríklad jediným úkonom t.j. prekročenia hranice podľa článku 141 ods. 1 písm. d) DN k CKÚ.

Ďalšou možnosťou by bolo podať ústne vyhlásenie podľa článku 136 ods. 1 DN k CKÚ. Ustanovenie formulára stanoveného v prílohe 71 – 01 je v tomto prípade povinné (pozri článok 165 DN k CKÚ), ale takéto ustanovenie by sa mohlo odložiť až do 120 dní po prepustení tovaru, ak to colné orgány umožnia (pozri články 166 (2) CKÚ a 147 (2) CKÚ-DN).

Rovnaký prístup sa uplatňuje pri dočasnom použití lekárskeho, chirurgického a laboratórneho vybavenia uvedeného v článku 222 DN akýmkoľvek iným spôsobom v súlade s článkom 139 DN alebo ústnym vyhlásením na základe článku 136 ods. 1 písm. d) DN.

b) Možnosť predĺžiť lehotu na spätný vývoz tovaru do colného režimu dočasné použitie

Keďže mnohé hospodárske subjekty boli povinné zatvoriť svoje priestory a zastaviť prácu, pre nich môže byť nemožné spätne vyviezť tovar deklarovaný na dočasné použitie podľa karnetov ATA v rámci stanovenej lehoty.

V takýchto prípadoch článok 251 ods. 3 CKÚ umožňuje držiteľovi colného režimu požiadať colné orgány o predĺženie lehoty na spätný vývoz tovaru navrhnutého na dočasné použitie za výnimočných okolností (ako je COVID-19). Platí to bez ohľadu na druh vyhlásenia použitého na prepustenie tovaru do colného režimu dočasné použitie. Ak sa na tento účel použil karnet ATA, nie je potrebné vydať nový karnet ATA, keďže článok 14 Istanbulského dohovoru je ustanovením „môže“.

c) Použitie aktívneho zušľachťovacieho styku

Pri colnom vyhlásení o liekoch možno použiť AZS, kde sú povolené bežné formy nakladania [pozri článok 256 ods. 3 písm. b) CKÚ a prílohu 71 – 03 k CKÚ-DN]. Zjednodušenie stanovené v článku 324 ods. 1 písm. e) CKÚ-VN sa môže použiť vo väčšine prípadov, keďže väčšina lekárskych výrobkov je oslobodená od dovozného cla (pozri okrem iného kapitolu 30 Spoločného colného sadzobníka). To znamená, že dodanie takýchto výrobkov môže byť predmetom článku 324 ods. 1 písm. e) CKÚ-VN, t. j. takéto dodanie sa považuje za spätný vývoz.

8) Výstup tovaru

a) Lodné zásoby

Lodné zásoby sú tovar a vybavenie určené na použitie na palube lode posádkou, a nie na vývoz. Podľa článku 269 ods. 2 písm. c) CKÚ sa vývozné konanie nevzťahuje na lodné zásoby. Lode opúšťajúce prístavy EÚ sa považujú za lode opúšťajúce EÚ (aj keď ide o plavbu medzi dvoma prístavmi EÚ – morské právo), a preto sa na zdravotnícke potreby na palube vzťahujú vývozné formality, aj keď nie sú formálne umiestnené do colného režimu vývoz.

Lode musia mať palubné lekárne (smernica Rady 92/29/EHS z 31. marca 1992 o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na zvýšenú lekársku starostlivosť na palubách plavidiel), a preto by mali mať možnosť opustiť prístavy EÚ, prevážajúc ochranný výstroj a lieky pre palubné lekárne, ktoré majú pre svoje posádky.

Tento špecifický typ „zásob lodí“ je preto vyňatý z obmedzení vývozu osobných ochranných prostriedkov, ktoré sa vykonávajú nariadením (EÚ) 2020/402 z 14. marca 2020.

Ostatné otázky týkajúce sa colných prvkov nariadenia (EÚ) 2020/402 sa riešia v samostatnom osobitnom usmerňujúcom dokumente.

b) Možnosť odložiť zrušenie platnosti colného vyhlásenia na vývoz alebo vyhlásenie o spätnom vývoze

Hospodárske subjekty požiadali o predĺženie lehoty na výstup tovaru z colného územia bez toho, aby colný úrad vývozu zrušil platnosť vývozného colného vyhlásenia alebo vyhlásenia o spätnom vývoze.

Ak colný úrad vývozu nedostal žiadne informácie alebo dôkazy o tom, že tovar opustil colné územie EÚ do 150 dní odo dňa prepustenia tovaru do colného režimu vývoz, spätný vývoz alebo pasívny zušľachťovací styk, colný úrad môže zrušiť platnosť príslušného colného vyhlásenia v súlade s článkom 248 DN k CKÚ.

Vzhľadom na súčasné výnimočné okolnosti sa odporúča, aby colný úrad vývozu neinicioval takéto vyhlásenie neplatnosti, pokiaľ to deklarant výslovne nevyžaduje.